

Alle kouluikäisen lapsen kehontuntemus kasvatus

Opas maahanmuuttajaperheille

Sini Sykkö

KEHITTÄMISTEHTÄVÄ
Lokakuu 2020

Avoin ammattikorkeakoulu
Sairaanhoitajasta terveydenhoitajaksi - polkuopinnot

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	3
2	KEHITTÄMISTEHTÄVÄN TAVOITTEET JA TARKOITUS.....	4
3	TERVEYDENHOITAJA SEKSUAALIAKASVATTAJANA.....	5
4	SEKSUAALISUUS.....	6
4.1	Ikätasoinen seksuaalikasvatus.....	7
4.2	Kiintymyssuhdeteoria.....	8
5	TUNNE – JA TURVATAITOKASVATUS.....	10
6	KEHITTÄMISTEHTÄVÄN SUUNNITTELU, TOTEUTUS JA PROSESSIN KUVAUS	12
7	KEHITTÄMISTEHTÄVÄN ARVIOINTIA JA POHDINTAA.....	13
8	KEHITTÄMISTEHTÄVÄN JATKOKEHITTÄMIS IDEOITA	15
	LÄHTEET	16

1 JOHDANTO

Tämä kehittämistehtävä on tehty yhteistyönä Niitty- hankkeen kanssa. Niitty- hankkeen tavoitteena on tuottaa vertaistuellista perhevalmennusta maahan- muuttajille ja näin ollen helpottaa heidän kotoutumistaan Suomeen.

Niitty-hankkeen perhevalmennuksen aiheita ovat raskausaika, synnytys, vauva- perheen arki, sekä parisuhde ja vanhemmuus.

Niitty-hankeen koordinaattorina toimii Tampereen ammattikorkeakoulu ja Tam- pereen kaupunki on hankekumppanina (Tampereen ammattikorkeakoulu. Niitty- hanke).

Tämän kehittämistyön aiheena on alle kouluikäisen lapsen kehontuntemuskas- vatus. Työn tavoitteena on lisätä maahanmuuttajien tietoa lapsen kehontunte- mus- ja seksuaalikasvatuksesta.

Kehittämistehtävän tuotoksena on animaatiovideo, joka on tuotettu Vyond- ohjelmalla. Animaatiovideon nimi on kehontuntemuskasvatus. Halusin poistaa seksuaalikasvatus – nimen ohjausvideosta, koska seksuaalisuus- käsite liite- tään osassa kulttuureita vielä pelkästään seksiin.

Kehittämistehtävän teoria osuudessa olen avannut seksuaalisuus käsitettä, varhaista vuorovaikutusta ja tunnekasvatusta, jotka kaikki kuuluvat jollain tavalla seksuaalisuus kasvatuksen alle.

2 KEHITTÄMISTEHTÄVÄN TAVOITTEET JA TARKOITUS

Tämän kehittämistehtävän tavoitteena on tuottaa työväline, joka lisää maahanmuuttajaperheiden tietoa alle kouluikäisen lapsen seksuaali- ja kehontuntemuskasvatuksesta. Tämä työväline tuotetaan yhteistyössä Niitty-hankkeen kanssa.

Kehittämistehtävän tavoitteena on lisätä maahanmuuttajaperheiden ja minun tietoani tulevana terveydenhoitajana lapsen kehontuntemus- ja seksuaalikasvatuksesta.

Kehittämistehtävän tarkoituksena on tuottaa aiheesta animaatio video Vyond-ohjelmalla. Animaatiovideo on tarkoitettu oppaaksi maahanmuuttajaperheille.

3 TERVEYDENHOITAJA SEKSUAALIKASVATTAJANA

Lapsen ensisijaisia seksuaalikasvattajia ovat hänen omat vanhempansa. Jos lapsi saa osakseen positiivista vuorovaikutusta kasvaa hänestä rakastava aikuinen. Muita merkittäviä henkilöitä lapsen elämässä ovat kaikki, jotka osallistuvat lapsen kasvatustehtävään, yksi tällainen henkilö on neuvolan terveydenhoitaja (Armanto & Koistinen 2007, 244).

Lähtökohtana hyvälle seksuaalikasvatukselle on, että kasvattaja on itse sinut oman seksuaalisuutensa kanssa ja hänellä on hyväksyvä asenne seksuaalisuuteen. Kasvattajan on tärkeä tuntea lapsen normaali kehitys ja kehitysvaiheet, joihin sisältyvät myös lapsen seksuaalisen kehityksen tunteminen, tietäminen, ymmärtäminen ja sisäistäminen. Terveystenhoitajan tulee jakaa tietoa seksuaalisuudesta ja tukea lasta matkalla kohti eheää seksuaalisuutta. Pienten lasten seksuaalikasvatus on lapsen kysymyksiin vastaamista, lapsen kuulemista ja kuuntelemista. Ei-toivottujen sanojen perustelemista ja selittämistä. Annetun tiedon tulee soveltua lapsen kehitys- ja ikätasoon. Seksuaalikasvatuksen tulee vastata lapsen maailmankuvaa, jolloin se on lapsesta turvallista. Seksuaalisuudesta tulee voida puhua luonnollisena asiana ja osana ihmisen koko elämänsä kaarta (Armanto ym. 2007, 245).

Terveystenhoitajan tehtävä on olla tiedonantaja, tukija ja ohjaaja. Terveystenhoitaja mallintaa omalla esimerkillään avoimuutta ja ottaa rohkeasti puheeksi seksuaalisen kehityksen muun kehityksen rinnalla. Lapsen seksuaalisuutta voi auttaa ymmärtämään tarkastelemalla kaikkia seksuaalisuuden ulottuvuuksia. Näitä ulottuvuuksia ovat biologinen, psyykinen, sosiaalinen, eettinen, ja henkinen ulottuvuus. Biologinen ulottuvuus käsittää muun muassa kasvun ja kehityksen. Psyykinen ulottuvuus käsittää tunteet, ajatukset ja elämykset. Sosiaalinen ulottuvuus käsittää toisten ihmisten kohtaamisen, vuorovaikutuksen ja käyttäytymistä koskevat säädökset. Eettinen ulottuvuus taas käsittää muun muassa uskonnolliset käsitykset. Henkinen ulottuvuus intiimiyden, uskalluksen, halun ja läsnäolon. Näin moninaisista tekijöistä seksuaalisuus rakentuu ja vaikuttaa koko eliniän, halusimme tai emme (Armanto ym. 2007, 241).

4 SEKSUAALISUUS

Seksuaalisuus on ihmisessä oleva perusominaisuus, jota ei voi muuttaa, tai poistaa. Ihmiset, jotka huolehtivat seksuaalisuudestaan voivat paremmin.

Seksuaalisuus on eri asia, kuin seksi. Seksuaalisuus tarkoittaa monia asioita, tunteita tai ajatuksia. Kulttuuri ja maan tavat vaikuttavat siihen, kuinka seksuaalisuudesta puhutaan, tai ollaan puhumatta. Se kuinka pariskunnat puhuvat lapsen saamisesta on seksuaalisuuteen liittyvä tapa. Seksuaalisuuteen kuuluvia asioita ovat miehenä ja naisena oleminen, hellyys, yhteenkuuluvuus, lasten saaminen, itsetunto, läheisyys, aistinautinnot, fyysinen halu ja tyydytys (Väestöliitto, seksuaalisuus 2020).

Seksuaalisuus on siis sitä mitä olemme ja seksuaalinen minäkuva on tärkeä osa persoonamme. Seksuaalisuus on olemassa heti vauvasta lähtien. Perhe, kulttuuri ja uskonnollinen tausta muokkaavat seksuaalisuuttamme, kuten asenteisiimme ja tapamme ilmaista seksuaalisuuttamme. Toisilta saatu palaute, sekä omat kokemuksemme vaikuttavat seksuaalisuuteemme. Parhaimmillaan seksuaalisuus on energiaa, positiivista voimaa ja vapautta, mutta seksuaalisuuteen voi liittyä myös ahdistusta ja pelkoa, sekä tummia varjoja (Terveyskylä. 2018).

Seksuaalikasvatus voi olla virallista, tai epävirallista. Virallinen seksuaalikasvatus tarkoittaa ammatillisesti suunniteltua, viralliseen tietoon pohjautuvaa ohjattua toimintaa. Epävirallinen seksuaalikasvatus tarkoittaa kodin ja vanhempien tekemää kasvatustyötä. Epävirallinen ja virallinen seksuaalikasvatus täydentävät toisiaan, eikä ole toistensa vastakohtia. Seksuaalikasvatus perustuu ajatukseen, että seksuaalisuuden kehittyminen on elinikäinen prosessi. Seksuaalikasvatuksessa tulee ottaa huomioon kehitysvaiheet (Oinonen, Susineva 2019, 8).

4.1 Ikätasoinen seksuaalikasvatus

Lapsen tulee saada olla lapsi ja hänen kehitysvaiheitaan tulee arvostaa. Lasta ei tule altistaa aikuisten asioille, tai vastuille, joita hän ei pysty ymmärtämään, tai jotka voivat häntä pelottaa. Lapsen seksuaalikasvatuksesta voidaan käyttää myös termiä kehontuntemuskasvatus. Kehontuntemuskasvatus käsittää kehon toimintoihin, sopivuussääntöihin ja tunnekasvatukseen liittyvät asiat (Väestöliitto, ikätasoinen seksuaalikasvatus 2020).

Seksuaalisuus kehittyy lapsen kasvaessa ja lapsella on oikeus saada tietoa häntä askarruttaviin kysymyksiin ikätasonsa mukaan. Lapsuus – ja nuoruusiän seksuaalisuutta voi kuvata portaittaisena etenemisenä, joka sisältää eri ikäkausille ominaiset haasteet ja tarpeet (Väestöliitto, miten seksuaalisuus kehittyy? 2020).

Seksuaalinen kehitys alkaa jo kohdussa. Vauva reagoi kohdun ulkopuolelta tuleviin ärsykkeisiin, olivatpa ne sitten vanhempien helliä silityksiä ja sanoja, tai heidän välisiä rajuja riitoja, jopa lyömistä ja tönimistä. Erilaiset stressitekijät vaikuttavat äidin kortisolitoimintaan ja koska äidin ja sikiön hormonituotanto on suorassa yhteydessä, vaikuttavat äidin hormonit kehittyvän sikiön aivoihin. Tämän vuoksi epäsuotuinen sikiöaika voi vaikuttaa myöhempään fyysiseen ja psyykkiseen kehitykseen (Honkanen 2017 ,17).

Syntymä on herkkä ja ainutlaatuinen kokemus niin vanhemmille, kuin syntyvälle lapselle. Lempeä ja kiireetön synnytystilanne luo hyvän pohjan vauvan ja vanhempien ensihetkille ja edesauttaa mielihyvähormonin oksitosiinin erittymistä. Tällä hormonilla on valtava merkitys vauvan ja ensisijaisen hoitajansa välisen kiintymyssuhteen rakentumisessa, sekä imetyksen sujumisessa. Elämän ensihetket ovat siis tärkeitä ja synnytyksen sujuvuuden eteen kannattaa tehdä kaikki mitä olosuhteiden puolesta on mahdollista tehdä. Väistämättäkin tulee tilanteita, jolloin esimerkiksi synnyttäjä ja vauva joudutaan erottamaan toisistaan synnytyksen jälkeen. Tällainen tilanne voi olla esimerkiksi hätäsektio, jonka jälkeen äidin ja vauvan molempien vointi vaatii tehohoitoa. Varsinkaan tällaisessa tilan-

teessa ei tule unohtaa toisen vanhemman merkitystä, joka voi ottaa vauvan iho-kontaktiin, jos äiti ei siihen syystä tai toisesta pysty (Honkanen 2017, 17-18).

Vauva tutustuu maailmaan aisteilla. Aistien avulla kehittyy kokemus turvallisuudesta ja mielihyvästä. Vauvan emotionaaliselle ja sosiaaliselle kehitykselle on tärkeää hoivaava koskettaminen, joka tarkoittaa rauhoittelua, silittelyä ja juttelua lempeästi. Tärkeää on myös hoivaajan johdonmukainen reagointi vauvan viesteihin. Hoivaajan reaktiot voivat joko vahvistaa tai vaimentaa vauvan ymmärrystä ja reaktioita ympäristöään kohtaan (Brusila, Kero, Piha, Räsänen 2020, 93).

Taaperoikäiselle lapselle avautuu uusia mahdollisuuksia tutustua maailmaan puheen kautta. Taaperoikäinen alkaa pikkuhiljaa käsittämään oman itsensä olemisen ja näin ollen sukupuolisen identiteetin kehitys alkaa. Erilaisten roolien kokeileminen ja samaistuminen samaan sukupuoleen olevaan vanhempaan on tähän kehitysvaiheeseen kuuluvaa ja mahdollistaa positiivisen käsityksen itsestään. Taaperoikäistä kiinnostaa omat ja muidenkin sukupuolielimet ja niiden koskettelu. Lapsen kanssa tulisi nimetä eri kehonosia niiden oikeilla nimillään. Aikuisen tehtävänä on vahvistaa lapsen käsitystä oman ja muiden kehojen rajoista ja käytösnormeista. Aikuisen tulee kertoa miten ja missä on sopivaa itseään kosketella. Taaperoiässä lapselle tulisi kehittyä kokemus siitä, että oma ja toisen keho on arvokas, jota tulee suojella. Lääkärileikit ovat hyvin tavallisia ja normaaleja tässä vaiheessa. Taapero ja leikki-ikäisille kehittyvät tärkeät empatiataidot, sekä tunteiden ilmaisemista opetellaan ja opitaan, kuten myös pettymysten sietoa ja ihmissuhteiden luomista ja ylläpitoa (Brusila ym. 2020, 95-96).

4.2 Kiintymyssuhdeteoria

Brittiläinen psykiatri ja psykoanalyytikko John Bowlby on kehittänyt kiintymyssuhdeteorian. Sen mukaan ihmislapsella on synnynnäinen tarve suuntautua toista ihmistä kohti. Vauvan ja ensisijaisen hoitajan välille syntyy kiintymyssuhde. Vauvat sopeutuvat monenlaisiin hoivakokemuksiin, mutta vaikeat varhaiset traumat ja pitkäkestoinen stressi ovat vahingollisia kehittyvälle keskushermostolle. Vauva ei kykene alkuun sietämään voimakkaita tunteita ja normaalisti äiti reagoi nopeasti vauvan itkuun ja pyrkii poistamaan itkun syyn. Tämä kokemus

auttaa vauvaa jatkossakin tuomaan vuorovaikutuksessa tunteensa esille. Vastaavasti jos vauvan tarpeisiin ei vastata, oppii lapsi tukahduttamaan tunteensa (Terveyskirjasto. Kiintymyssuhdeteoria-tutkimuslöydöksistä käytännön sovelluksiin 2004, 1).

John Bowlbyn ja Mary Ainsworthin (joka on myös tutkinut kiintymyssuhdeteoriaa) mukaan kiintymykseen kuuluu kuusi osatekijää, joista viisi koskee myös muita vauvan läheisiä ihmissuhteita. Kiintymyssuhteen osatekijät ovat:

1. suhde on pysyvä tai jatkuva (ei ohimenevä)
2. tietty henkilö on kiintymyssuhteen kohteena
3. suhde on emotionaalisesti tärkeä
4. suhteen tavoitteena on yhteyden ylläpitäminen toiseen
5. vastentahtoinen erossa olo tuo ahdistumista
6. turvan, hyvänolon ja lohdun etsiminen.

Turvallinen kiintymyssuhde tukee lapsen kehitystä. Tähän kehitykseen kuuluvat fysiologinen ja emotionaalinen säätely, itseluottamus, lannistumattomuus, sosiaaliset taidot ikätovereiden kanssa, empatiakyky, symboliset leikit, ongelman ratkaisu, älyllinen kehitys, viestinnälliset ja kielelliset taidot sekä oman minuuden eheytyminen ja omanarvontunne. Turvallinen kiintymyssuhde vaikuttaa selvästi kaikkiin näihin lapsen kehityksen alueisiin ennen kouluikää, mutta myös läpi koko elämän (Hughes 2009, 19-20).

5 TUNNE – JA TURVATAITOKASVATUS

Tunne- ja turvataidot kulkevat käsikädessä. Tunteet ovat näkymättömiä ja tun-
tuvat kehossa ja mielessä. Tunteet ovat vain itselle todellisia. Tunteiden ymmär-
täminen ja hallinta eivät ole helppoja. Tunnetaidot tarkoittavat tunteiden tunnis-
tamista ja ilmaisemista, sekä niiden kanssa pärjäämistä. Tunnetaitojen opette-
lun tavoitteena on tukea lapsen luottamusta omaan tunteeseen. Lapsi oppii näin
itse havaitsemaan mikä tuntuu hyvältä ja mikä taas epämukavalta kosketuksel-
ta. Lapselle on mahdotonta opettaa kaikkia mahdollisia tapahtumia ja niihin liit-
tyviä sääntöjä, mutta on mahdollista opettaa, että jos joku tuntuu pahalta tai ou-
dolta on lapsella oikeus sanoa ei. On äärimmäisen tärkeää kuulla ja hyväksyä
lapsen tunteet, sekä ottaa lapsi tosissaan. Aikuisen näkökulmasta jokin tapah-
tuma voi olla pieni, mutta lapsen maailmassa se on suuri ja merkityksellinen
lapsen oman historian tai ominaisuuden vuoksi. Aikuisen kuullessa, pysähtyes-
sä ja ymmärtäessään lapsen viestin, muotoutuu lapselle luottamus siihen, että
hänenä huolehditaan ja hänen tarpeistaan ja tunteistaan ollaan kiinnostuneita
(Ingman-Friberg, Cacciatore 2016, 107-108).

Aikuisen tulee sanoittaa lapsen tunteita, selventää tunteiden syitä ja niistä joh-
tuvia seurauksia. Aikuinen opettaa lasta myös huomioimaan muiden tunteita ja
sitä kautta lapsen empatiakyky ja sosiaaliset taidot kehittyvät. Aikuinen ei saisi
säikähtää lapsen ”kielteisiä tunteita.” Lapselle voimakkaat tunteet voivat olla
pelottavia ja onkin tärkeää, että hän kokee olonsa silloin turvallisiksi. Hyväksy-
vässä ilmapiirissä lapsi kokee olevansa tärkeä ja rakastettu niin hyvän- kuin
pahantuulisenakin. Kun lasta kasvattaa mitä tunteiden ”vallassa” voi tehdä ja ei
voi tehdä tulisi aikuisen itse olla rauhallinen. Lapselle tulee myös antaa vaihto-
ehtoja, eikä vain esimerkiksi kieltää. Vaihtoehto voi kuulostaa seuraavanlaisel-
ta:” Vaikka olet vihainen et saa lyödä kaveria, sen sijaan voit huutaa vessassa,
tai repiä sanomalehteä”. Avoin keskustelu ristiriita tilanteista ja anteeksipyyntö
ovat tärkeitä tunnekasvatuksessa (Neuvokas perhe 2020).

Turvataidot ovat lapsen oikeus. Turvataitoihin kuuluu muun muassa kosketta-
misen sääntö. Koskettamisen sääntö on, että kosketus on vapaaehtoista ja sen
pitää olla kaikkien mielestä hyvä juttu. Kosketus ei saisi tuntua jälkeensä

pahalta, eikä se saa olla salaisuus. Kosketus ei saa olla jatkuvaa ja painostavaa. Ketään ei saa lyödä eikä satuttaa, mutta jos on pakko paeta jonkun pahalta tuntuvaa kosketusta, saa huutaa ja lyödäkin. Ystävällisyys ja kohteliaisuus on tärkeää, mutta oma turvallisuus tärkeämpää. Lapselle tulisi opettaa, että jos joku sanoo kosketuksen olevan salaisuus, eikä siitä saa kertoa kenellekään, se ei ole totta (Ingman-Friberg ym. 2016, 96).

Lapselle on hyvä opettaa uimapukusääntö. Uimapukusääntö tarkoittaa sitä, että kaikki mikä jää uimapuvun alle on jokaisen omaa yksityisaluetta, ja niistä jokainen määrää itse. Kukaan ei saa katsoa, tai koskea uimapuvun alle jääviin paikkoihin ilman lupaa ja hyvää syytä. Lapsen tulee tietää, että uimapuvun alle jääviin paikkoihin ei koskaan ole mitään pakkoja koskettamiseen, tai näyttämiseen, eikä edes puhumiseen. Lapsella on oikeus sanoa ei. Tämä tulee ottaa huomioon terveydenhuollon ammattilaisen vastaanotollakin. Lapsen kanssa tulee keskustella aina ennen, kuin hänen yksityisalueisiinsa kosketaan, ja se tulisi pyrkiä aina tekemään yhteistyössä lapsen kanssa (Ingman-Friberg ym. 2016, 96).

Turvataitoihin kuuluu, että aikuinen on varmistanut, että lapsen kasvuympäristö on turvallinen. Esikouluikäinen voi harjoitella yksin koulumatkaa, mutta neljävuotias ei ole vielä valmis menemään lähikauppaan yksin. Aikuisella on vastuu lapsen turvallisuudesta, mutta on myös tärkeää opettaa lasta, kuinka puolustaa itseään. Lapselle on hyvä opettaa kolmen kohdan sääntö, jos jokin asiaa tuntuu lapsesta pahalta. 1. Huuda Ei. 2. Juokse pois. 3. Kerro aikuiselle. Tätä voi harjoitella leikin varjolla, jotta lapsi voi kokeilla miltä tuntuu sanoa aikuiselle voimakkaasti ”ei!”. Tärkeisiin turvataitoihin kuuluu myös, että lapselle opetetaan, että kehossa on nimet jokaiselle paikalle. Ihmiskehoon voi tutustua kuvia katsomalla, piirtämällä ja leikkien. Lapselle on tärkeää opettaa, että ihmiskeho on yhtä hyvä kaikista kohdista ja kehoa tulee arvostaa ja hoitaa (Ingman-Friberg ym. 2016, 96-103).

6 KEHITTÄMISTEHTÄVÄN SUUNNITTELU, TOTEUTUS JA PROSESSIN KUVAUS

Tampereen ammattikorkeakoulu on mukana Niitty-hankkeessa, joten paikka, jonne tehdä kehittämistehtävä tuli luontevasti koulun kautta. Halusin tuoda kehittämistehtävään myös aiempaa osaamistani mikä on tullut kättilökoulutuksen ja työkokemuksen kautta, mutta samalla myös syventää- ja laajentaa osaamistani. Kättilökoulutuksessa olen tehnyt opinnäytetyön, jonka aiheena on Maahanmuuttajaperhe suomen äitiyshuollon asiakkaana.

Halusin tehdä työn yksin aikataulullisista syistä. Sovimme aiheesta ohjaavan opettajan kanssa helmikuussa 2020 ja kävinkin esittelemässä itseni ja työn suunnitelman Niitty-hankkeen palaverissa. Palaverissa tuli esille, että sana ”seksuaalisuus” voi säikäyttää maahanmuuttajia, joten päätin muuttaa animaatiovideon nimen kehontuntemuskasvatukseksi ja tämä saikin kannatusta. Seksuaalisuus- sanana merkitsee monelle samaa, kuin seksi- sana. Haluan kuitenkin kehittämistyössäni rikkoa tabuja, joten tämän vuoksi käytän seksuaalikasvatus sanaa kirjallisessa osuudessa. Näin ollen sana seksuaalisuus saa toivottavasti uuden merkityksen monelle ihmiselle.

Keväällä 2020 tuli korona epidemia, joka sotki (meidänkin) perheen suunnitelmia ja näin ollen kehittämistehtävän tekeminen jäi vähemmälle huomiolle, kunnes kesällä 2020 jatkoin työn tekemistä. Päätin tehdä teoriaosuuden ensin ja näin jälkeenpäin, jos voisin palata ajassa taaksepäin, kävisin kertomassa itselleni, että teoriatietoa löytyy todella paljon. Nälkä kasvoi syödessä ja tuntui vaikealta rajata ja jättää mitään tietoa pois, koska koen, että kaikki tieto on niin tärkeää. Rajaus oli kuitenkin tehtävä ja yritin kirjoittaessani ja lähteitä etsiessäni pitää mielessä alle kouluikäiset lapset ja heidän ohjauksensa.

Animaatiovideon tekoa harjoittelin ensin Vyondin ilmaisohjelmalla ja tämän jälkeen varasin Tampereen ammattikorkeakoulun varausjärjestelmästä aikoja syyskuulle animaatiovideon tekoon. Lokakuussa 2020 työni oli valmis.

7 KEHITTÄMISTEHTÄVÄN ARVIOINTIA JA POHDINTAA

Kehontuntemus- ja seksuaalikasvatus on aiheena laaja, joten oli hyvä rajata työ alle kouluikäisiin lapsiin. Seksuaalisuus on monialainen ja tärkeä aihe ja yhtenä osa-alueena siihen on vaikuttamassa kulttuurilliset tekijät.

Pirkko Brusila toteaa seksuaalisuus eri kulttuureissa – kirjassaan, että *”Lääkäreillä ja sairaanhoitajilla on kaikissa kulttuureissa erityisoikeus lähestyä potilasta myös hyvin intiimeissä asioissa. Terveystenhuollon eettisiin lähtökohtiin kuuluu kohdella kaikkia tasavertaisesti ja kunnioittavasti. Tahattomasti tietämättömyyttä tai ajattelemattomuutta saatetaan kuitenkin toimia toisesta kulttuurista tullutta hoidettaessa loukkaavasti tai suorastaan nöyryyttävästi, jolloin hyvän hoitosuhteen mahdollisuudet menetetään. Kommunikaatiovaikeuksissakin hienotunteinen ja potilaan kulttuurilähtökohtia kunnioittava lähestyminen rakentaa siltaa kulttuurirajojen yli ja edesauttaa hoitomyöntyvyyttä. Ei voitane liikaa korostaa sitä, että terveydenhuollon ammattilaisten kunnioittava ja arvostava kohtaaminen potilaan kanssa tukee aina tämän itsetuntoa.”*

Työtä tehdessäni halusin pitää mielessäni kulttuurillisen kunnioituksen, mutta myös samalla rikkoja tabuja, joka näkyy animaatiovideossa esimerkiksi siten, että mieshenkilö on tiskaamassa astioita, sekä leikkimässä lasten kanssa puistossa. Kulttuurillinen kunnioitus näkyy siten, että vaihdoin kehittämistehtävän nimen seksuaalikasvatuksesta kehontuntemuskasvatukseksi. Seksuaalisuus sana yhdistetään joissaan kulttuureissa tarkoittamaan seksiä.

Lähtiessäni tekemään työtä oli minulla iso pino kirjoja aiheesta ja loppujen lopuksi jouduinkin teoriaosuudestani poistamaan tekstiä koska olin lähtenyt liikaa syventämään aihetta siihen nähden, että työni on kehittämistehtävä, jonka idea ei ole niinkään tuottaa kirjallista tietoa vaan kehittää jotain asiaa.

Koen, että tästä kehittämistehtävästä tuli loppujen lopuksi lyhyt, mutta ytimekäs. Kirjallisen työn lähteet ovat aika uusia, ainoastaan Neuvolatyön käsikirja on vanhahko, mutta siitä ei ollut saatavilla uudempaa versioita.

Animaatiovideo sopii mielestäni maahanmuuttajille, joiden suomen kielen oppiminen on vielä kesken koska siinä on kuvia mitkä helpottavat asian ymmärtämistä, sekä puhe on rauhallista ja hidasta, jotta katsoja kerkeää ymmärtämään

sanotun asian. Teoria-osuudessa on kerrottu tärkeitä asioita, joista pystyy oppimaan kaikki, joita tämä aihe jollain tavalla koskettaa.

Koen, että työn tavoitteet on saavutettu ja loppujen lopuksi aikataulukaan ei pettänyt Korona-epidemian vuoksi, mitä keväällä 2020 hieman pelkäsin. Tästä kehittämistehtävästä on hyvä mahdollisuus lähteä tekemään jatkokehittämistä aiheen parissa koskettaahan seksuaalisuus- ja kehontuntemus meitä kaikkia ikään katsomatta.

8 KEHITTÄMISTEHTÄVÄN JATKOKEHITTÄMIS IDEOITA

Kehittämistehtävän jatkokehittämiseksi minulla on animaation kääntäminen eri kielille, jotta teksti olisi varmasti ymmärrettävää silloin, kun katsojan äidinkieli ei ole suomi.

Seksuaalikasvatusta voi ja pitäisi tehdä koko ihmisen elämänkaaren ajan, joten seuraava animaatio aiheesta voisi olla kehontuntemuskasvatusta koulu ikäiselle lapselle.

LÄHTEET

- Armanto A, Koistinen P. 2007. Neuvolatyön käsikirja. Helsinki: Tammi.
- Brusila P. 2008. Seksuaalisuus eri kulttuureissa. Kustannus oy Duodecim.
- Brusila P, Kero K, Piha J, Räsänen M. 2020. Seksuaalilääketiede.1painos. Helsinki: Duodecim.
- Hughes D. 2009. Kiintymyskeskeinen vanhemmuus. Toimivuutta kasvatukseen. Tampere: PT-Kustannus. Suomennos Liisa Raitanen.
- Honkanen N. 2017. Onnelliseksi. Seksuaalisuus läpi elämänkaaren. Helsinki: Siltala.
- Ingman-Friberg S, Cacciatore R. 2016. Keho on leikki. Avain luonnolliseen seksuaalikasvatukseen alle kouluiässä. Kustannus Oy Duodecim.
- Neuvokas perhe. Meidän perheen tunnetaidot. 2020. Luettu 28.8.2020.
<https://neuvokasperhe.fi/meidan-perheen-tunnetaidot/>
- Oinonen M., Susineva A., 2019. Seksuaalikasvattajan käsikirja. Helsinki: Trinet.
- Tampereen ammattikorkeakoulu. Niitty-hanke. Luettu 6.8.2020.
<https://projects.tuni.fi/niitty/>
- Terveyskirjasto. Sinkkonen J. Kiintymyssuhdeteoria- tutkimuslöydöksistä käytännön sovelluksiin. Katsaus. Luettu 7.8.2020.
<https://www.terveyskirjasto.fi/xmedia/duo/duo94437.pdf>
- Terveyskylä. Naistalo. Seksuaalisuus. Päivitetty 18.10.2018. Luettu 6.8.2020.
<https://www.terveyskyla.fi/naistalo/seksuaaliterveys/seksuaalisuus-el%C3%A4m%C3%A4nkaassa/seksuaalisuus>
- Väestöliitto. Ikätasoinen seksuaalikasvatus. 2020. Luettu 6.8.2020.
https://www.vaestoliitto.fi/vanhemmuus/tietoa_vanhemmille/pienten_lasten_vanhemat/lapsijaseksuaalisuus/ikatasoinen-seksuaalikasvatus/
- Väestöliitto. Miten seksuaalisuus kehittyy? 2020. Luettu 6.8.2020.
https://www.vaestoliitto.fi/vanhemmuus/tietoa_vanhemmille/pienten_lasten_vanhemat/lapsijaseksuaalisuus/miten-seksuaalisuus-kehittyy/
- Väestöliitto. Seksuaalisuus. Nettikurssi tasa-arvo ja seksuaalisuus. 2020. Luettu 6.8.2020. <https://www.vaestoliitto.fi/monikulttuurisuus/nettikurssi-tasa-arvo-ja-seksuaa/kurssin-sisalto/seksuaalisuus/>